

Sygn. akt V CSK 71/19

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa N. [...] w N., Stan N. (Stany Zjednoczone Ameryki Północnej)

przeciwko Z. C., E. G. i D. Sp. z o.o. w B.

o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 września 2019 r.,

na skutek skarg kasacyjnych pozwanych: Z. C. i E. G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 czerwca 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania i zasądza solidarnie od skarżących Z. C. i E. G. na rzecz powoda 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargami kasacyjnymi pozwanego E. G. i pozwanej Z. C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 czerwca 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji, czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wnioski o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania skarżący oparli na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta w przypadku obydwu skarg kasacyjnych nie została spełniona.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

W uzasadnieniu wniosków brak jest takiej argumentacji, która wsparłaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem wniesionych skarg kasacyjnych w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

W skargach podniesiony został zarzut nieważności postępowania, wymagający rozważenia na etapie posiedzenia w przedmiocie przedsądu. Nieważność postępowania upatrywali w pozbawieniu ich możliwości obrony swych praw wobec nieodroczenia rozprawy pomimo zgłoszonego wniosku, uzasadnionego chorobą. Podnieśli także, że pozew powinien być odrzucony wobec zgłoszenia po terminie, wskazywali również na brak jurysdykcji krajowej oraz na wadliwy skład Sądu Apelacyjnego, twierdzą, że uczestnicząca w nim sędzia podlegała wyłączeniu.

Odnosząc się do tych kwestii należy stwierdzić co następuje.

Twierdzenia dotyczące nieważności postępowania z powodu nieuwzględnienia wniosku o odroczenie rozprawy odnoszą się do postępowania przed sądem pierwszej instancji. Postępowanie kasacyjne natomiast dotyczyć może wyłącznie oceny postępowania przed sądem drugiej instancji. Należało zatem w podstawach skargi kasacyjnej przytoczyć przepisy, które naruszyć miał Sąd Apelacyjny, nie uwzględniając podniesionego w apelacji zarzutu nieważności postępowania, bądź nie dostrzegając nieważności postępowania, nawet, jeśli w apelacji takiego zarzutu nie było. Takich przepisów w skardze kasacyjnej nie przytoczono. Niezależnie od tego trzeba wskazać, że nie każde naruszenie przepisów postępowania, nawet jeśli miało ono wpływ na wynik rozstrzygnięcia, może być uznane za podstawę nieważności postępowania wobec pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.; zob. postanowienie SN z dnia 29 września 2016 r., sygn. akt V CZ 56/16, www.sn.pl). Nieodroczenie rozprawy, nawet jeżeli stanowiło uchylenie procesowe sądu, nie musi powodować nieważności postępowania, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że strona już zajęła stanowisko co do wszystkich kwestii prawnomaterialnych w postępowaniu, zgłosiła wszystkie istotne dowody dla poparcia swoich tez, ustosunkowała się do twierdzeń strony przeciwnej lub nie została pozbawiona takiej możliwości (postanowienie SN z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV CSK 463/13, zob. także wyrok SN z dnia

16 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 30/09, www.sn.pl). Do nieważności postępowania doszłoby wówczas, gdyby dotyczyło to jedynej rozprawy albo bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia i wadliwość ta nie mogłaby zostać usunięta przed wydaniem orzeczenia w danej instancji (wyrok SN z dnia 8 grudnia 2016 r., sygn. akt II PK 260/15, www.sn.pl). Skarżący nie zostali jednak definitywnie pozbawieni możliwości wykazywania ich twierdzeń, czy zajmowania stanowiska w sprawie, z czego skorzystali.

Skarżący zakwestionowali też brak wyłączenia z urzędu sędziego, który brał udział w rozpoznaniu zażalenia od postanowienia Sądu pierwszej instancji oddalającego wniosek pozwanych w przedmiocie odrzucenia pozwu. W tym zakresie zatem zarzucili nieważność postępowania przed Sądem Apelacyjnym. Zarzut ten jest bezpodstawny. Uczestniczenie sędziego w poszczególnych czynnościach procesowych poprzedzających wydanie tego orzeczenia nie oznacza brania przez tego sędziego udziału w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, o którym mowa w art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., (wyrok SN z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt V CSK 189/13, www.sn.pl). Instytucja wyłączenia sędziego z mocy ustawy od orzekania z przyczyn wskazanych w art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. ma na celu zapobieżenie sytuacji, w której sędzia miałby kontrolować swoje własne rozstrzygnięcia wydane w instancji niższej (wyrok SN z dnia 19 września 2013 r., sygn. akt I CSK 688/12, zob. też wyrok SN z dnia 25 stycznia 2012 r., sygn. akt V CSK 42/11, www.sn.pl). Taka sytuacja nie miała miejsca.

Kwestionowaniu podlegała również jurysdykcja krajowa i zdolność sądowa powódki z uwagi na to, że nie ma ona zarejestrowanego oddziału w Polsce. Zgodnie z art. 1117 § 1 k.p.c., zdolność sądową cudzoziemców, zagranicznych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi określa się według prawa właściwego dla ich zdolności prawnej. W sprawie ustalono, na podstawie stosownych zaświadczeń, w tym świadectwa rejestracji spółki, że powodowa spółka jest osobą prawną w rozumieniu prawa stanu N., wpisaną do rejestru spółek handlowych w USA, ma zatem zdolność sądową. Posiadanie zaś oddziału w Polsce nie jest warunkiem uznania jurysdykcji krajowej, nie mają też zastosowania przepisy wyłączające jurysdykcję krajową z innych przyczyn. Należy też wskazać, że, zgodnie z art. 1103 k.p.c., sprawy

rozpoznawane w procesie należą do jurysdykcji krajowej, jeżeli pozwany ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej. Ten warunek został spełniony.

Wobec kwestionowania w uzasadnieniach wniosków o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania także ustaleń faktycznych, należy również zauważyć, że ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Postępowania przed sądem pierwszej instancji dotyczy również zarzut braku odrzucenia pozwu z powodu uchybienia terminowi do jego wniesienia. W tym wypadku również nie zawarto w skardze kasacyjnej przepisów odnoszących się do postępowania drugoinstancyjnego, które naruszyć miał Sąd Apelacyjny. Należy wspomnieć jedynie, że termin do wniesienia powództwa interwencyjnego ma charakter materialnoprawny, a jego uchybienie prowadzi do oddalenia powództwa, a nie do odrzucenia pozwu.

Skarżący, uzasadniając wnioski o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania odwołali się także do uzasadnienia zarzutów wskazanych w ramach podstaw kasacyjnych.

W związku z tym należy stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV CSK 613/14, www.sn.pl). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08 i z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, obydwa nie publ.). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero

po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie SN z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt I UK 65/14, www.sn.pl, zob. także m.in.: postanowienia SN z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt III PK 6/15, www.sn.pl, z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt I PK 262/13, nie publ., z dnia 27 maja 2010 r., sygn. akt II UK 274/09, www.sn.pl, z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 207/07, nie publ., z dnia 12 lipca 2007 r., sygn. akt III CSK 160/07, www.sn.pl).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

aj

l.n